

De toegevoegde waarde van de stad voor de regio

Positioneer met de omgevingsvisie

DOOR **Brechtje van Boxmeer**

FOTOGRAFIE **Pim Geerts**

Met de Omgevingswet in aantocht werken veel middelgrote steden aan een omgevingsvisie. Dit momentum biedt kansen om na te denken over de toekomst en de positie van de middelgrote stad in het omringende stedelijke netwerk. Momenteel wordt echter een belangrijke kans gemist. Voor een middelgrote stad is het van levensbelang om duidelijk te maken wat haar toegevoegde waarde is voor de regio. Vooral de positie binnen de regionale economische structuur speelt te weinig een rol in de omgevingsvisies van middelgrote steden.

Verbondenheid met de regio

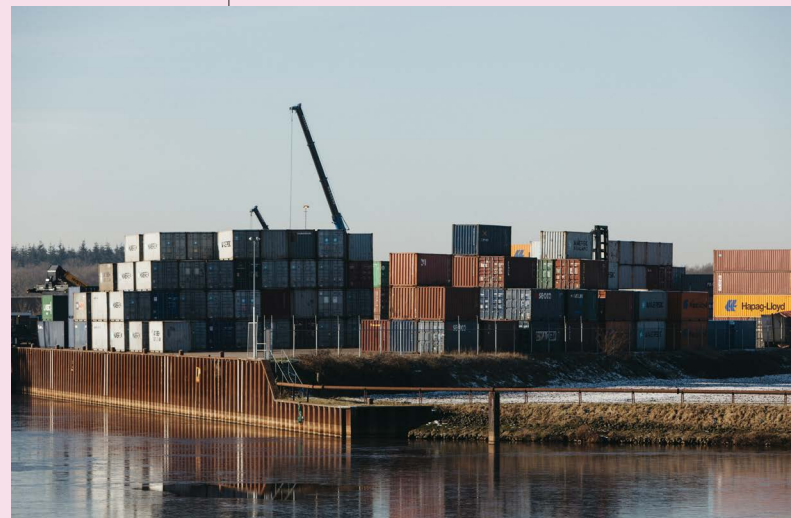
Meer dan ooit is de toekomst van de middelgrote stad verbonden met de regio. Steeds meer middelgrote steden maken daarom een omgevingsvisie samen met de regio. Zo heeft Leiden recent met de gemeenten in de regio Hart van Holland een omgevingsvisie opgesteld. Hierbij is verstedelijking benoemd als belangrijkste opgave. Aangezien Leiden geen grond heeft om uit te breiden, heeft ze hiervoor de regio nodig. Afsproken is om het wonen, werken, voorzieningen en infrastructuur te concentreren

langs de Oude Rijn en in de overige kernen in Hart van Holland. Waardevolle landschappen kunnen zo beschermd en versterkt worden en een belangrijke recreatieve functie blijven vervullen voor het stedelijke gebied. Ook voor ruimtelijke opgaven die het schaalniveau van de stad overstijgen, zoals bodemdaling en de energietransitie, kijkt Leiden naar de regio. Voor deze thema's wordt momenteel gewerkt aan een ruimtelijk afwegingskader op regionale schaal.

Ook voor niet-ruimtelijke thema's zoeken gemeenten oplossingen in

Groentehandel Kropsla in Alkmaar

BCTN Containerterminal in Wanssum

ECI Cultuurfabriek in Roermond

regionale samenwerkingen. Alphen aan den Rijn zoekt bijvoorbeeld expliciet de samenwerking op rond het thema Gezonde duurzame samenleving. Alphen vindt gezondheid een belangrijke waarde en is zich ervan bewust dat ze hierbij andere organisaties in de regio nodig heeft, zoals de GGD en de veiligheidsregio en buurgemeenten.

Toegevoegde waarde in de regio

De wederzijdse afhankelijkheid van stad en regio staat bij regionale partijen scherp op het netvlies. Zeker voor opgaven als de energietransitie en klimaatadaptatie wordt steeds vaker op regionale schaal samengewerkt. Deze thema's staan dan ook op de agenda om integraal op te nemen in de omgevingsvisie. Opvallend is echter dat de thema's economie, arbeidsmarkt en detailhandel veel minder vaak vanuit een regionale schaal worden benaderd. Hoewel deze thema's worden bestudeerd bij het benoemen van het DNA van de stad, lijken ze minder vaak onderdeel te zijn bij het bepalen van een regionale positie.

Sterker nog, op deze thema's lijken steden vaker te kiezen om de competitie met de regio aan te gaan. Regionale

Meer dan ooit is de toekomst van de middelgrote stad verbonden met de regio

samenwerking vraagt om coöperatie in plaats van competitie, om complementariteit in plaats van compleetheid. Elkaar iets gunnen op regionale schaal is van groot belang voor het functioneren van middelgrote steden. Uiteraard moet elke stad iets voor zichzelf binnen halen, maar als je de ander niets gunt en je bent niet in staat tot netwerken en het bouwen aan een gezamenlijke agenda, snijden steden zich op de lange termijn in de vingers.

Een belangrijke noot hierbij is dat de regio niet bestaat. De regionale werking van de arbeidsmarkt is anders dan die van de economie en weer anders dan die van de woningmarkt. Het zijn verschillende systemen, met elk hun eigen netwerk. Het gaat erom om per thema steeds het passende netwerk te vinden. Daar biedt de omgevingsvisie, en het traject ernaartoe, een uitgelezen kans voor. ■

In kader van het programma *Aan de slag met de Omgevingswet* begeleidt RUMTEVOLK in 2017 en 2018 in totaal 12 pilots bij het opstellen van hun omgevingsvisie: Alphen aan den Rijn, Barneveld, Den Helder, Gelderland, Hoekse Waard, Leiden, Oude IJsselstreek, Parkstad Limburg, Staphorst, Zuid-Holland, Zwolle en Zwartewaterland.